چرا نسبت شاخص سهام به سکه به قعر تاریخی رسید؟

متهمان سبقت طلا از بورس

گزارش

سروش رشیدی، کارشناس بازار سرمایه
گروه بورس

یکی از عوامل پنهان ریزش بورس، جذابیت بازارهای رقیب است که در مدت رکود سهام توانسته‌اند کام سرمایه‌گذاران خود را شیرین کنند. فضای سرمایه‌گذاری رقابتی است و اگر همه بازارها درجا بزنند شاید کسی دچار یأس نشود، اما وقتی یک سهامدار به سبد خود نگاه می‌کند که در یک سال حتی ۳۰ درصد هم بازدهی نداده، در حالی که خرید سکه به او ۸۰ درصد سود می‌داده آن زمان است که برای خروج از بورس انگیزه بیشتری پیدا می‌کند.

بررسی‌های «ایران» نشان می‌دهد، نسبت شاخص قیمت بورس به سکه در کف تاریخی خود قرار دارد و به‌وضوح می‌توان دید جابه‌جایی بین علاقه سرمایه‌گذاری در کشور به وجود آمده است که کمتر بخش مولد را مورد توجه قرار می‌دهد و بیشتر به دنبال پناهگاه است. فارغ از فضای ریسک‌های سیاسی که نتیجه طبیعی آن هجوم به دارایی‌های امن مانند طلاست، به نظر می‌رسد در یکی دو سال اخیر دو مسأله به این فضا دامن زده است: اول، رشدهای بی‌سابقه قیمت جهانی اونس طلاست که به اوج تاریخی رسیده است. دوم، سیاست ارز چندنرخی است که باعث شده سودی که می‌توانست وارد شرکت‌ها شود به جیب واسطه‌ها رفته و نه‌تنها به تعمیق رکود بورس دامن زده، بلکه هیچ اثری بر کنترل تورم نیز نداشته است. در چنین فضایی طبیعی است که سرمایه‌گذار هوشمند به دلیل ترس از جماندگی، دارایی خود را از بورس خارج کند و به طلا اختصاص دهد.

چقدر باید بخریم به جای چه بخریم؟

یک اشتباه رایج میان سرمایه‌گذاران ایرانی آن است که دائم می‌پرسند «چه بخریم؟ سهام خوبه یا طلا یا خودرو؟» این پرسش ناقص است و اصل تنوع‌بخشی در سرمایه‌گذاری تأکید می‌کند که در هر مقطع چقدر باید از هر چیز بخریم یا داشته باشیم نه آنکه چه بخریم. بنابراین، سؤال اصلی این نیست که آیا سهام بازدهی خوبی خواهد داشت یا خیر، بلکه سؤال اصلی این است که آیا می‌توان در دارایی با ریسک کمتر، در چنین سطحی از ریسک سیستماتیک، بازده مطمئن‌تری کسب کرد یا خیر؟ پاسخ به این سؤال، بله و دارایی مد نظر طلاست؛ بر این اساس، از نگاه کارشناسی و بر اساس سناریوهای آتی، طلا می‌تواند وزن بیشتری (حتی بیشترین وزن) را در سبد سرمایه‌گذاری فرد با ریسک‌پذیری معقول به خود اختصاص دهد.

اما چرا طلا نسبت به سهام ترجیح داده می‌شود؟ بخشی از این دلایل به انتظارات از آینده مربوط می‌شود و بخشی پاسخ به این سؤال است که چرا طلا پس از جنگ نتوانست به سقف قیمتی خود برسد؟

۱- کاهش واردات: در دوران پساجنگ، واردات به چندین دلیل کاهش یافت که بخشی از آن برخواهد گشت و بخشی از تقاضای ارز تا مدتی غیرفعال خواهد ماند. کالاهای غیرضروری، اعم از کالاهای لوکس و گروه‌های کالایی دیگر که مصرف آنها را می‌توان به تعویق انداخت، در این شرایط تقاضای خود را از دست دادند و واردات آنها انجام نشده و احتمالاً تا مدتی نیز غیرفعال خواهند بود. برخی از تقاضای ارز به دلیل مدیریت و عدم تخصیص توسط بازارساز و رگولاتور تضعیف شد. در واقع، این مدیریت ارزی تا رسیدن به هسته سخت واردات می‌تواند قدری تقاضای ارز را کاهش دهد، اما به شکل پایدار نمی‌توان تمام تقاضای محدودشده را به همین حالت تعویق نگه داشت. برخی از واردکنندگان که نیازهای ضروری را تأمین می‌کنند و مربوط به نیازهای واردات برای تأمین تولیدکنندگان هستند، برای مدت کوتاهی دست نگه داشته‌اند؛ این نوع تقاضا که نیاز جدی به واردات دارد، با کمی آرام شدن شرایط به‌سرعت به مصرف ارز خود برمی‌گردند و این بخش به تقاضای ارز خواهد افزود.

> هنوز به دلایل مختلف، از جمله انگیزه بقا یا عدم نقدشوندگی دارایی‌ها (به‌ویژه ملک)، سرمایه‌گذاران زیادی فرآیند خروج سرمایه خود و تبدیل دارایی‌ها به دارایی ارزی را شروع نکرده‌اند اما این روند به‌زودی آغاز خواهد شد و با محرک‌های کوچکی حتی در ذهن افراد شدت خواهد گرفت

۲-مکانیزم ماشه و اثر روانی بر بازار ارز: بررسی‌ها نشان می‌دهد که مکانیزم ماشه گرچه اثری معنادار و بزرگ بر میزان ورود ارز به کشور ندارد، اما اثر روانی این عامل می‌تواند تا حدی تقاضای ارز را افزایش دهد.

۳-کاهش حتی مختصر در فروش نفت ایران: به نظر می‌رسد به علت شکل‌گیری شبکه پیچیده‌ای از ذی‌نفعان در مسیر انتقال نفت ایران (هم داخلی و هم خارجی)، امکان کاهش فروش نفت ایران تا زیر ۵۰۰ هزار بشکه مانند گذشته وجود ندارد. بلکه تنها مقداری از فروش نفت ایران، آن هم در شرایط تحریمی خاص و فشار جدی از سمت آمریکا، امکان کاهش دارد. اما همین مقدار می‌تواند قدرت بازارساز در مداخلات ارزی را کاهش دهد و توازن ارزی را قدری تحت تأثیر قرار دهد.

۴-افزایش کسری بودجه به علت مصارف نظامی پیش‌بینی نشده.

۵- مهم‌ترین عامل اما شروع فرآیند خروج سرمایه است: هنوز به دلایل مختلف، از جمله انگیزه بقا یا عدم نقدشوندگی دارایی‌ها (به ویژه ملک)، سرمایه‌گذاران زیادی فرآیند خروج سرمایه خود و تبدیل دارایی‌ها به دارایی ارزی را شروع نکرده‌اند. اما این روند بزودی آغاز خواهد شد و با محرک‌های کوچکی حتی در ذهن افراد شدت خواهد گرفت. برآورد می‌شود که مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده رشد نرخ ارز و طلا در سال جاری، مقدار خروج سرمایه خواهد بود.

مجموع عوامل ذکر شده نشان می‌دهد که وزن طلا در سبد سرمایه‌گذاری افراد، بسته به سطح ریسک‌پذیری هر فرد، می‌تواند افزایش پیدا کند. این موضوع عاملی برای کاهش معنادار اقبال به بازار سهام و احتمالاً منفی ماندن در تمام روزهای ماه مرداد است.

ادامه از صفحه اول

نسخه غیرتورمی نجات بازار سهام

۴-اما پاسخ به این سؤال که چرا بازار سرمایه -به عنوان محل قضاوت و ارزش‌گذاری سرمایه‌گذاری در ایران- این‌چنین بی‌رحم و بخیل نسبت به سرمایه‌گذاری‌ها عمل می‌کند، به وجود یک متهم اصلی بازمی‌گردد: «دستکاری سیستماتیک در اقتصاد ایران.» در واقع، انباشت سال‌ها مداخله و دستکاری در اقتصاد موجب شده بنگاهداری در ایران بی‌ارزش شود و دارایی‌های فیزیکی در اولویت حفظ ارزش قرار گیرد. این دستکاری در بازار سرمایه، اینک در شاخصه‌های مهمی قابل دیدن است: نرخ ارز و قیمت‌گذاری دستوری. همان‌طور که میلتون فریدمن، اقتصاددان نوبلیست و مدافع بازار آزاد هشدار می‌داد: «هیچ چیز به اندازه تمرکز قدرت در دست دولت، خطرناک نیست، حتی اگر هدف خیر باشد.» ریشه بحران کنونی بازار سرمایه در این دو حوزه نهفته است. حال برای حل این بحران، البته دو راه وجود دارد: اول، راه‌حل تزریق نقدینگی -نظیر طرح‌هایی که در چند هفته اخیر مطرح شده است، مانند پرداخت تا ۱۲۰ همت نقدینگی برای کنترل بازار و جمع‌آوری عرضه‌ها- که کار درست اما موقت و بسیار گران است و دوم، حذف دو سرعت‌گیر بازار برای حرکت آن در مسیر درست.

۵- در واقع، وزیر امور اقتصادی و دارایی اینک می‌تواند با دو تصمیم درست، بازار سرمایه را بدون تزریق منابع مالی (که مورد نیاز شدید دولت است) به حرکت درآورد و با نجات بازار سرمایه، یک پل مهم برای حل سه بحران ناترازی بانک‌ها، ناترازی صندوق‌های بازنشستگی و حساب سرمایه منفی کشور ایجاد کند. برای این دو تصمیم مهم، ابتدا باید قیمت ارز در بازار سرمایه برای بنگاه‌های صادراتی و وارداتی تک‌نرخی و براساس مکانیزم عرضه و تقاضا کشف شود. میخکوب کردن کنونی نرخ ارز -که از بهمن‌ماه سال گذشته شروع شده- در حال نابودسازی بنگاه‌های اقتصادی کشور، از دست رفتن صادرات و تداوم انبوه واردات است. این دقیقاً چیزی است که تحریم‌کنندگان ایران هم خواهان آن هستند: صادرات غیرنفتی کم شود تا صادرات نفتی وقتی زیر فشار تحریم زمین خورد، کل اقتصاد ایران به تله ناترازی ارزی بیفتد. تصمیم درست بعدی، حذف قیمت‌گذاری دستوری برای شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه و آن دسته شرکت‌هایی است که بیش از نیمی از محصولات خود را در بورس کالا و انرژی عرضه می‌کنند. این اقدام نیز کفه سرمایه‌گذاری در ایران را به سوی سرمایه‌گذاری مولد واقعی حرکت می‌دهد.

۶- همان‌گونه که در ابتدا گفته شد، هر تصمیم درست، زمانی دارد و اگر در آن زمان طلایی تصمیم اتخاذ نشود، قطعاً اقتصاد بیمار ایران فرصت طلایی درمان را از دست خواهد داد. اینکه ایران تنها کشوری در جهان است که واردات را تشویق و صادراتش را تنبیه می‌کند یا اینکه قیمت‌گذاری دستوری فاجعه ناترازی انرژی و آب را به همراه آورده و تنها در یک شرکت خودرویی ۱۳۰ همت زیان انباشته ایجاد کرده، بحران‌هایی است که نیازمند تصمیم شجاعانه است. بحران بازار سرمایه را شاید بتوان با تزریق پول به تأخیر انداخت، اما راه‌حل اساسی آن، حل مسائل بنیادی است؛ مسائلی که ام‌الامراض اقتصاد امروز ایران است. مثالی تاریخی از این اشتباه، بحران اقتصادی یونان در سال‌های 2015-2010 است: یونان با تزریق‌های عظیم مالی از اتحادیه اروپا، بحران را موقتاً به تأخیر انداخت، اما بدون اصلاحات ساختاری مانند حذف مداخله‌های دولتی و قیمت‌گذاری‌ها، بدهی‌ها عمیق‌تر شد و اقتصاد به رکود طولانی‌مدت افتاد؛ درسی برای ایران که نشان می‌دهد پول بدون اصلاحات، تنها درد را طولانی‌تر می‌کند.

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
نوبت اول

شرکت خدمات هوایی پست و مخابرات (پیام) در نظر دارد، **عملیات میکرو داکت‌گذاری شبکه مخابرات منطقه ویژه در فازهای توسعه** را از طریق مناقصه عمومی یک مرحله‌ای و براساس قانون برگزاری مناقصات مصوب سال ۱۳۸۳ به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.
تضمین شرکت در مناقصه: مبلغ ۲،۳۰۶،۰۰۰،۰۰۰ ریال (دو میلیارد و سیصد و شش میلیون ریال) مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی یا واریز نقدی
مهلت و نحوه خرید اسناد: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۹ الی ۱۴۰۴/۰۵/۲۶
محل دریافت اسناد: از طریق مراجعه به سامانه تدارکات دولت به نشانی www.setadiran.ir
مهلت تحویل پیشنهادات: تا روز شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۸
محل تحویل پیشنهادات: از طریق بارگذاری در سامانه مذکور
زمان بازگشایی پاکات: ساعت ۰۹:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۹
* اطلاعات تکمیلی و داشتن مجوزهای لازم که در اسناد مناقصه لحاظ گردیده الزامی است.
* جهت اطلاعات بیشتر با شماره ۴۲۳-۰۲۶۳۳۱۷۱۴۲۴امور قراردادها تماس حاصل نمایید.
۱۹۷۶۳۳۵

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای (تجدید)
نوبت اول

شرکت خدمات هوایی پست و مخابرات (پیام) در نظر دارد، **خرید، حمل و باراندازی دیوار بتنی پیش‌ساخته به‌طول ۱۶۰۰ متر در محل دپو** را از طریق مناقصه عمومی یک مرحله‌ای و براساس قانون برگزاری مناقصات مصوب سال ۱۳۸۳ به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.
تضمین شرکت در مناقصه: مبلغ ۵،۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (پنج میلیارد و یکصد و بیست میلیون ریال) مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی یا واریز نقدی
مهلت و نحوه خرید اسناد: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۹ الی ۱۴۰۴/۰۵/۲۶
محل دریافت اسناد: از طریق مراجعه به سامانه تدارکات دولت به نشانی www.setadiran.ir
مهلت تحویل پیشنهادات: تا روز شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۸
محل تحویل پیشنهادات: از طریق بارگذاری در سامانه مذکور
زمان بازگشایی پاکات: ساعت ۰۹:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۹
* اطلاعات تکمیلی و داشتن مجوزهای لازم که در اسناد مناقصه لحاظ گردیده الزامی است.
* جهت اطلاعات بیشتر با شماره ۴۲۳-۰۲۶۳۳۱۷۱۴۲۴امور قراردادها تماس حاصل نمایید.
۱۹۷۶۳۳۶

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای (همراه با ارزیابی کیفی)
شماره ۲/ع/۱۴۰۴ (نوبت دوم)

مدیریت امور شعب بانک کشاورزی در منطقه دو تهران در نظر دارد براساس قانون برگزاری مناقصات و بنا بر آیین‌نامه اجرایی بند ج ماده ۱۲ قانون مذکور؛ نسبت به برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی ؛ از طریق تأمین‌کنندگان صاحب صلاحیت و دارای سوابق کاری درخصوص موضوع مناقصه در بستر سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) تحت شماره ۲۰۰۴۰۰۱۰۲۴۰۰۰۰۱۲ به‌شرح ذیل اقدام نماید:
۱- نام و نشانی مناقصه‌گزار: مدیریت شعب بانک کشاورزی در منطقه ۲ تهران؛ به آدرس تهران خیابان ستارخان نبش خیابان حبیب اللهی
۲- موضوع مناقصه: نگهبانی و حفاظت فیزیکی شعب آسیب‌پذیر و خودروهای پول رسان مدیریت منطقه دو تهران
۳- مدت و محل اجرا: محل و مدت انجام کار به‌شرح اسناد مناقصه می‌باشد.
۴- مبلغ برآورد مناقصه: ۲۷/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
۵- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: یک فقره ضمانت‌نامه بانکی (به غیر از بانک کشاورزی) دارای حداقل ۳ ماه اعتبار و یا واریز وجه به حساب شماره IR ۹۴۰۱۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۱۰۵۱۰۹۶۹۳۲- به مبلغ ۱/۳۷۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال (یک میلیارد و سیصد و هفتاد و پنج میلیون ریال) به‌نام بانک کشاورزی
۶- نحوه دریافت اسناد استعلام: کلیه مراحل برگزاری مناقصه از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. پس از برگزاری فرآیند ارزیابی کیفی، از تأمین‌کنندگان صاحب صلاحیت که حداقل امتیاز کیفی لازم را کسب نموده باشند جهت حضور درجلسه گشایش پاکات دعوت به‌عمل خواهد آمد.
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس ۴۱۹۳۴-۰۲۱
۷- مهلت دریافت اسناد مناقصه: تاریخ انتشار فراخوان در سامانه ستاد از ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۵ لغایت ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۶ می‌باشد.
۸- مهلت ارسال و بارگذاری اسناد: از ساعت ۸ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۷ لغایت ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۹ می‌باشد.
۹- محل و تاریخ بازگشایی پاکت ارزیابی کیفی: ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۵ در محل سالن جلسات در نشانی مناقصه‌گزار می‌باشد.
۱۰- محل و تاریخ بازگشایی اسناد الف، ب و ج درخصوص متقاضیانی که ارزیابی کیفی ایشان تأیید گردیده است: ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۲ در محل سالن جلسات در نشانی مناقصه‌گزار می‌باشد.
۱۱- اعلام برنده پس از تأیید فرآیند مناقصه توسط کمیسیون معاملات بانک می‌باشد.
۱۲- هزینه فروش اسناد مناقصه ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال در وجه بانک کشاورزی به‌شماره حساب IR ۹۴۰۱۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۱۰۵۱۰۹۶۹۳۲- یا شماره حساب مندرج در سامانه ستاد به‌نام بانک کشاورزی می‌باشد.
۱۳- مناقصه‌گزار در رد یا قبول پیشنهاد مختار است.
۱۴- درصورت انصراف برنده اول پس از انعقاد قرارداد؛ سپرده ایشان به نفع مناقصه‌گزار ضبط خواهد شد.
۱۵- هزینه چاپ و نشر آگهی مناقصه(نوبت اول و دوم) به‌عهده برنده مناقصه می‌باشد.
۱۶- سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مناقصه درج شده است.
۱۷- متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۶۶۵۵۴۶۴۷-۰۲۱ واحد خدمات تماس حاصل نموده و یا به پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات به نشانی اینترنتی http://iets.mporg.ir مراجعه فرمایند.

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای (همراه با ارزیابی کیفی)
شماره ۱/ع/۱۴۰۴ (نوبت دوم)

مدیریت امور شعب بانک کشاورزی در منطقه دو تهران در نظر دارد براساس قانون برگزاری مناقصات و بنا بر آیین‌نامه اجرایی بند ج ماده ۱۲ قانون مذکور؛ نسبت به برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی ؛ از طریق تأمین‌کنندگان صاحب صلاحیت و دارای سوابق کاری درخصوص موضوع مناقصه در بستر سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) تحت شماره ۲۰۰۴۰۰۱۰۲۴۰۰۰۰۱۳ به‌شرح ذیل اقدام نماید:
۱- نام و نشانی مناقصه‌گزار: مدیریت شعب بانک کشاورزی در منطقه ۲ تهران؛ به آدرس تهران خیابان ستارخان نبش خیابان حبیب اللهی
۲- موضوع مناقصه: امورمربوط به پول‌گذاری، پول‌رسانی، نگهداری و نظافت تعداد ۱۵۵ دستگاه خود پرداز خارج شعبه‌ای بانک کشاورزی
۳- مدت و محل اجرا: محل و مدت انجام کار به‌شرح اسناد مناقصه می‌باشد.
۴- مبلغ برآورد مناقصه: ۹۷/۶۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
۵- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: یک فقره ضمانت‌نامه بانکی (به غیر از بانک کشاورزی) دارای حداقل ۳ ماه اعتبار و یا واریز وجه به حساب شماره IR ۹۴۰۱۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۱۰۵۱۰۹۶۹۳۲- به مبلغ ۴/۸۸۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال (چهار میلیارد و هشتصد و هشتاد و یک میلیون ریال) به‌نام بانک کشاورزی
۶- نحوه دریافت اسناد استعلام: کلیه مراحل برگزاری مناقصه از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. پس از برگزاری فرآیند ارزیابی کیفی، از تأمین‌کنندگان صاحب صلاحیت که حداقل امتیاز کیفی لازم را کسب نموده باشند جهت حضور درجلسه گشایش پاکات دعوت به‌عمل خواهد آمد.
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس ۴۱۹۳۴-۰۲۱
۷- مهلت دریافت اسناد مناقصه: تاریخ انتشار فراخوان در سامانه ستاد از ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۵ لغایت ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۶ می‌باشد.
۸- مهلت ارسال و بارگذاری اسناد: از ساعت ۸ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۷ لغایت ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۹ می‌باشد.
۹- محل و تاریخ بازگشایی پاکت ارزیابی کیفی: ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۵ در محل سالن جلسات در نشانی مناقصه‌گزار می‌باشد.
۱۰- محل و تاریخ بازگشایی اسناد الف، ب و ج درخصوص متقاضیانی که ارزیابی کیفی ایشان تأیید گردیده است: ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۲ در محل سالن جلسات در نشانی مناقصه‌گزار می‌باشد.
۱۱- اعلام برنده پس از تأیید فرآیند مناقصه توسط کمیسیون معاملات بانک می‌باشد.
۱۲- هزینه فروش اسناد مناقصه ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال در وجه بانک کشاورزی به‌شماره حساب IR ۹۴۰۱۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۱۰۵۱۰۹۶۹۳۲- یا شماره حساب مندرج در سامانه ستاد به‌نام بانک کشاورزی می‌باشد.
۱۳- مناقصه‌گزار در رد یا قبول پیشنهاد مختار است.
۱۴- درصورت انصراف برنده اول پس از انعقاد قرارداد؛ سپرده ایشان به نفع مناقصه‌گزار ضبط خواهد شد.
۱۵- هزینه چاپ و نشر آگهی مناقصه(نوبت اول و دوم) به‌عهده برنده مناقصه می‌باشد.
۱۶- سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مناقصه درج شده است.
۱۷- متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۶۶۵۵۴۶۴۷-۰۲۱ واحد خدمات تماس حاصل نموده و یا به پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات به نشانی اینترنتی http://iets.mporg.ir مراجعه فرمایند.